

עברית : הבנה, הבעה ולשון
לבתי ספר ערביים
שאלון יחידות ההגבר 14271
הוראות

משך הבחינה : שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – הבנת הנקרא – 60 נקודות

פרק שני – סיכום בורר – 25 נקודות

פרק שלישי – ידע לשון – 15 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.

ד. הוראות מיוחדות :

- (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
- (2) לשם כתיבת טיוטה לחיבור יש להשתמש בדפי הטיוטה בסוף שאלון זה.
- (3) בכתיבת החיבור יש להתרכז בנושא, להימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מן הנושא ומחזרות על רעיונות.
- (4) יש לשים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קראו את המאמר שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו על פי ההוראות.

העיר החכמה: העתיד של חיי היום-יום

פסקה א בעבר אנשים חשבו על העיר כמקום עמוס, צפוף ורועש. מכוניות רבות יצרו פקקים וזיהום אוויר, ובירוקרטיה עירונית גרמה לעיכובים בטיפול בבעיות. אך כיום הולך ומתפתח רעיון חדש: "העיר החכמה". עיר חכמה היא עיר שמשתמשת בטכנולוגיה מתקדמת כדי להפוך את החיים לנוחים, יעילים ובטוחים יותר.

פסקה ב העיר החכמה מבוססת על מערכות חכמות שמנטרות כל תחום בחיי היום-יום. חיישנים, מצלמות, רשתות אינטרנט מהיר ובינה מלאכותית אוספים נתונים בזמן אמת. הנתונים הללו מאפשרים לעירייה לקבל החלטות נכונות יותר ולספק שירותים במהירות.

פסקה ג אחד התחומים הראשונים שבהם רואים שינוי ברור הוא תחבורה. רמזורים חכמים יודעים לזהות עומסים בכבישים ולשנות את זמני האור האדום והירוק בהתאם. כך מופחתים הפקקים ונוצר זרם תנועה חלק יותר. בנוסף, אפליקציות חניה עוזרות לנהגים למצוא מקומות פנויים במהירות, במקום לחפש זמן רב ולבזבז דלק.

פסקה ד במקביל, תחבורה ציבורית בעיר חכמה נעשית יעילה יותר. אפליקציות מציגות לוחות זמנים בזמן אמת, והנוסעים יכולים לדעת בדיוק מתי האוטובוס יגיע. במקומות מסוימים כבר קיימים אוטובוסים חשמליים שמזהמים פחות ושקטים יותר.

פסקה ה בתחום האנרגיה, העיר החכמה מציעה פתרונות מתקדמים. מערכות חכמות יודעות לאזן בין צרכים שונים ולחלק חשמל לאזורים שזקוקים לו ביותר. במקביל, נעשה שימוש נרחב יותר באנרגיה מתחדשת כמו שמש ורוח. הדבר חוסך כסף, מצמצם בזבוז ושומר על איכות הסביבה.

פסקה ו גם בריאות הציבור נהנית מהטכנולוגיה החדשה. חיישנים מודדים את איכות האוויר בכל חלקי העיר. אם מתגלה זיהום חריג, ניתן לשלוח התרעה מיידית לתושבים. בזמן מגפת הקורונה, ערים חכמות השתמשו באפליקציות ובמצלמות כדי לפקח על ריחוק חברתי ולמנוע התקהלות מסוכנת.

פסקה ז תחום נוסף שבו העיר החכמה מתקדמת הוא קשר ישיר עם התושבים. אפליקציות עירוניות מאפשרות לדווח על בעיות יומיומיות: פנס רחוב שלא עובד, בור בכביש, לכלוך בגינה הציבורית. התושב מקבל הודעה כאשר הבעיה נפתרת. כך התהליך נעשה מהיר ושקוף, ונוצר אמון גדול יותר בין הציבור לבין העירייה.

פסקה ח עם זאת, חשוב לזכור שיש גם חסרונות ואתגרים. כמות גדולה של מידע נאספת על כל תושב – לאן הוא נוסע, מתי הוא יוצא מהבית ובאילו שירותים הוא משתמש. אנשים רבים חוששים שהדבר יפגע בפרטיות שלהם. יש גם סכנה שהמידע ידלוף או ינוצל על ידי גורמים לא נכונים.

פסקה ט מבקרי המודל טוענים שעיר חכמה עלולה להפוך לעיר מפקחת, שבה כל צעד של האזרח נרשם ונשמר. לעומת זאת, התומכים מאמינים שהיתרונות גדולים בהרבה מהחסרונות, כל עוד קיימת רגולציה מתאימה ושקיפות מצד הרשויות.

פסקה י בעתיד, נראה שיותר ויותר ערים יאמצו את הרעיון הזה. הצלחת עיר חכמה לא נמדדת רק במספר החיישנים או האפליקציות, אלא בעיקר ביכולת לשים את התושב במרכז. עיר חכמה אמיתית היא עיר שמספקת שירות יעיל, שומרת על הסביבה, מגינה על פרטיות התושבים ומחזקת את תחושת הקהילה.

[הטקסט "העיר החכמה: העתיד של חיי היום-יום" נוצר באמצעות ה AI ועובד על ידי המורה מואפק יוספין]

ענו על השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענו על כל השאלות 1–8 (מספר הנקודות לכל שאלה רשום בסופה).

- מהו אחד היתרונות המרכזיים של רמזורים חכמים בעיר חכמה? (6 נקודות)
 - הם מאירים חזק יותר בלילה.
 - הם חוסכים כסף לעירייה.
 - הם משנים את זמני הרמזורים בהתאם לעומס התנועה.
 - הם מאפשרים לתושבים לבחור את צבע הרמזור.

2. מהו אחד הסיכונים האפשריים בעיר חכמה, לפי המתנגדים לרעיון? (6 נקודות)

- עלייה בזיהום האוויר.
- הפסקות חשמל תכופות.
- פגיעה בפרטיות של התושבים.
- ירידה בכמות התחבורה הציבורית.

3. מהי ההגדרה של "עיר חכמה" לפי הטקסט? (8 נקודות)

4. כיצד טכנולוגיה משפרת את התחבורה בעיר חכמה? הביאו דוגמה אחת לכך. (8 נקודות)

5. כיצד העיר החכמה תורמת לשמירה על איכות הסביבה? (8 נקודות)

6. באילו דרכים מחברת העיר החכמה בין התושבים לעירייה? (8 נקודות)

7. מהו החשש העיקרי של מבקרי רעיון העיר החכמה? (8 נקודות)

8. לפי דעתכם, האם היתרונות של העיר החכמה עולים על החסרונות? נמקו לפי הטקסט. (8 נקודות)

פרק שני – סיכום בורר (25 נקודות)

ענו על שאלה 9.

9. סיכום בורר (20 נקודות)

לפניכם קטע. קראו אותו, וענו על מטלת הכתיבה שאחריו.

שינויים בעידן החדש

בעידן המודרני אנו עדים לשינויים מהירים בכל תחומי החיים. הטכנולוגיה מתפתחת בקצב מואץ, והיא משפיעה על דרכי הלמידה והעבודה. אנשים רבים יכולים כיום לעבוד מהבית או ללמוד מרחוק.

מצד אחד, הדבר מעניק חופש וגמישות. מצד שני, הוא דורש אחריות ומשמעת עצמית גבוהה יותר. גם בחברה מתרחשים שינויים משמעותיים. הקשרים החברתיים עוברים יותר ויותר לרשתות החברתיות.

יש לכך יתרונות של תקשורת מהירה, העולם הגלובלי מחבר בין תרבויות, שפות ורעיונות. יחד עם זאת, הוא גם יוצר אתגרים של זהות ושייכות.

לכן, עלינו למצוא איזון בין החדש לישן. כך נוכל לנצל את הקדמה מבלי לאבד את הערכים האנושיים החשובים.

כתבו סיכום בהיקף של 3–5 שורות. בסיכומכם הציגו את השינויים בעידן המודרני בתחומים השונים וציינו את יתרונות השינויים והמסקנה בסוף.

פרק שלישי – ידע לשון (15 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות: על שאלה 10 (הפועל, השם ומילות היחס)

או על שאלה 11 (תחביר, שחבור ותקינות)

10. הפועל, השם ומילות יחס

א. לפניכם משפט, ובו פועל מודגש. ענו על שני הסעיפים שאחריו. (6 נקודות)

אחד התחומים הראשונים שבהם **רואים** שינוי ברור הוא תחבורה.

(1) השורש של הפועל **רואים** הוא _____.

(2) הבניין של הפועל **רואים** הוא _____.

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין **התפעל**, על פי המשפט שלפניכם.

כולנו רוצים תמיד _____ רק בשמחות.

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם יש שם עצם מודגש. ענו על שלושת הסעיפים (1)–(3) שאחריהם. (6 נקודות)

– רשתות אינטרנט מהיר ו**בִּינָה** מלאכותית אוספים נתונים בזמן אמת.

– קיימת ה**בְּנָה** נכונה ומדויקת לנושא.

– מנהלת ה**מְבַנָּה** החדש נבחרה אתמול..

(1) הקיפו את שם העצם יוצא הדופן מבחינת השורש.

(2) השורש של שם העצם יוצא הדופן הוא .

(3) השורש המשותף לשני שמות העצם האחרים הוא .

ג. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם חסרה מילת יחס. השלימו את מילת היחס החסרה בכל משפט. (3 נקודות)

(1) בין השאר, בעיר החכמה שומרים _____ איכות הסביבה.

(2) הרבה מידע רגיש נאסף _____ מערכות דיסקרטיות.

11. תחביר, שחבור ותקינות

א. לפניכם שלושה משפטים. כתבו ליד כל משפט את סוגו התחבירי: **פשוט, מורכב, מאוּחָה (מחובר)**. (6 נקודות)

(1) **מבקר** המודל של העיר החכמה **טוענים** שער חכמה עלולה להפוך לעיר מפקחת. _____

(2) גם בריאות הציבור נהנית מהטכנולוגיה החדשה של העיר החכמה. _____

(3) כך התהליך נעשה מהיר ושקוף, ונוצר אמון גדול יותר בין הציבור לבין העירייה. _____

ב. במשפטים שבסעיף א מסומנות ארבע מילים. ציינו את תפקידן התחבירי של שלוש מהן. (3 נקודות)

את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו בחרו מן הרשימה שלפניכם:

נושא, נושא, לואי, מושא, תיאור, אוגד

– מבקרי המודל: _____

– טוענים: _____

– מהטכנולוגיה: _____

– גדול: _____

ג. לפניכם משפט במבנה פעיל. כתבו את המשפט מחדש: הפכו אותו למשפט במבנה סביל. (2 נקודות)

רשתות אינטרנט מהיר ובינה מלאכותית אוספים נתונים בזמן אמת.

ד. לפניכם שני משפטים שחסרה בכל אחד מהם מילת קישור. השלימו את מילות הקישור החסרות מן הרשימה שלפניכם: (2 נקודות)

כאשר, על מנת, למרות, אבל, גם

מכוניות רבות יצרו פקקים וזיהום אוויר, _____ בירוקרטיה עירונית גרמה לעיכובים בטיפול בבעיות. _____ כיום הולך ומתפתח רעיון חדש: "העיר החכמה".

ה. לפניכם שני משפטים. בכל משפט שתי מילים מודגשות, אך רק אחת מהן נכונה. הקיפו בכל משפט את האפשרות הנכונה. (2 נקודות)

(1) אפליקציות חניה עוזרות לנהגים למצוא מקומות פנויים / פנויות במהירות.

(2) יש גם סכנה שהמידע תדלוף/ ידלוף או ינוצל על ידי גורמים לא נכונים.

בהצלחה!